

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 319

וישלה | הכרת מקומו האמיתי - הכרת הטוב

מסי לרות ארץ הנפש

שביכי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

1. תפילה שלא נענתה . . . . .
2. העולם הזה של עשיו! . . . . .
4. וישטום עשיו את יעקב אחיו . . . . .
6. דרכי ההתמודדות עם עשיו . . . . .
8. שורש גלות אדום . . . . .
11. אסור להתרפס בפני אומות העולם! . . . . .
15. הנדרש, עמוד שדרה! . . . . .
19. יעקב מגיע אל המנוחה! . . . . .
20. טיהר את העיר טבריה . . . . .
21. הכרת הטוב - סימפטום של צדיקים . . . . .
22. עיקר הקורבה - ההודאה . . . . .
23. אין גבול להכרת הטוב . . . . .
24. זיכוך אחר זיכוך . . . . .
26. העולה מן האמור להלכה ולמעשה . . . . .

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והפגנת ספר מודיש ורבינו דרבי יודם נייסאל אברגיל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 054-26-380-26

קו 'המאיר לארץ' לקבלת דגש של אור

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת וישלח

תפילה שלא נענתה...

'אמר לו הקב"ה, דוד בני! אפילו אתה מקימני כמה פעמים איני קם. ואימתי אני קם? לכשתראה עניים נשדדים ואביונים נאנקים. וזה מה שנאמר: "משוד עניים מאנקת אביונים עתה אקום יאמר ה'" (שם יב, ו)...

ממשיך המדרש ומביא את דבריו של רבי יהושע דסכנין (בשם רבי לוי):

המשיך דוד המלך והתפלל להקב"ה: רבונו של עולם, כבר גילית לאברהם אבינו (במעמד בין הבתרים), וליעקב אבינו (בחלום הסולם), שעם ישראל עתידים לעבור ארבע גלויות, שהן: בבל, מדי, יון, ואדום.

וגילית להם, שהגלות הקשה ביותר והאיזומה ביותר, תהיה תחת צאצאיו של עשיו הרשע, המכונה גלות אדום'.

אנא, רבונו של עולם - המשיך דוד המלך והתחנן - בטל את גלות

המדרש של השבוע! מתחיל כך (והבאנו את המדרש בלשוננו):

אמר רבי פינחס, כשמתבוננים בספר הראשון של התהלים (פרקים א-מא) רואים שחמש פעמים מנסה דוד המלך להקים את מלכות שמים (זו הכוונה במילים 'קומה ה'). ואלו הן החמש פעמים:

א. "קומה ה' הושיעני אלה"י כי הכית את כל אויבי לחי שְׁנֵי רשעים שיברת" (תהלים ג, ח).

ב. "קומה ה' באפך הנשא בעברות צוררי ועורה אלי משפט צוית" (שם ז, ז).

ג. "קומה ה' אֶל יעוז אנוש ישפטו גויים על פניך" (שם ט, כ).

ד. "קומה ה' אֶל נשא ירך אֶל-תשכח ענוים" (שם י, יב).

ה. "קומה ה' קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרבך" (שם יז, יג).

ממשיך רבי פינחס ואומר:

מעין החכמה

1. **בראשית** רבה (פרשה עה - אות א).

2 מסילות אל הנפש

פרשת וישלח - העולם הזה של עשיו!

א. מה הפירוש 'כשתראה עניים נשדדים ואביונים נאנקים'. וכי עד עתה לא ראינו דבר כזה? והלא העולם ומלואו מלא עוולה וכחש?

ב. מדוע סירב הקב"ה לשמוע לדוד שביקש לבטל את גלות אדום?

ולפני שנשיב נקדים...

אדום. עשה לו כבר עתה את מה שאתה עתיד לעשות לו בסוף הימים - 'פלטתה' נפשי מאותו רשע שהוא עתיד ליפול בחרבך,² כמו שנאמר:

"כי רַוְתָּהּ בַשְּׁמַיִם חַרְבִּי" (ישעיה לד, ה)...

והקב"ה סירב לשמוע לתפילתו!

ונשאלות השאלות:

העולם הזה של עשיו!

אך מה שאנו לא כל כך מכירים, איך נראה העולם הזה של עשיו.

ונתבונן בפעם הראשונה שמזכר בתורה העולם הזה של עשיו:

"ויבוא עשיו מן השדה והוא עייף" (בראשית כה, כט) - מגלים לנו חז"ל (בבא בתרא טז:): 'חמש עבירות

בשיחה שמסר הגה"צ הרב יעקב גלינסקי זיע"א, אמר כך:³

כולנו מכירים את המדרש שאומר, שכאשר היו יעקב ועשיו בבטן אמם, חילקו ביניהם את העולמות, יעקב בחר את העולם הבא, ואילו עשיו בחר את העולם הזה.⁴

מעין החכמה

כלומר, עוד לפני מכירת הבכורה היתה ביניהם חלוקה אחרת שקדמה לה - של עולם הזה ועולם הבא - יעקב רצה את העולם הבא, ועשיו החליט שאין לו להמתין - 'אני רוצה כאן ועכשיו'...

לפי שיטתו של עשיו, קבורת חמור באמצע אלנבי לא תפריע לו, גם אם כל המוניות יעברו על קברו, לא מזיק לו מאומה. העיקר - לחיות טוב בחיי חיותו.

'לא' מעניין אותי עולם הבא, מה שיהיה אחרי המוות לא איכפת לי...

2. ופירש בעץ יוסף: 'וכיון דסוף סוף עתיד ליפול, ראוי שמעכשיו תעשה כן דגברא קטילא קטלת (אדם הרוג הרגת):'

3. הובאו דבריו ב'להגיד' (בראשית עמוד 249), לגאון הרב יעקב אריה אריאל שליטי"א.

4. וזה לשון המדרש (ילקוט שמעוני, תולדות - רמו קיא): 'כשהיו יעקב ועשיו במעי אמן, אמר יעקב לעשיו: אחי, שני עולמות לפנינו עולם הזה ועולם הבא, רצונך שנחלק בינינו את העולמות?'

ועשיו הסכים. באותה שעה נטל עשיו חלקו - העולם הזה, ויעקב נטל חלקו - העולם הבא.

מסילות אל הנפש

פרשת וישלח - העולם הזה של עשיו!

במטבח. מיד ביקש: "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" (בראשית כה, ל). וקיבל.

הנה לכם עולם הזה של עשיו!

רגע, עדיין יש מה לשמוע.

כשיעקב אבינו התעתד לקבל את

הברכות מיצחק אביו, אמר

לרבקה אמו, איך אלך לאבי, והרי עשיו

אחי שעיר ואני איש חלק?

אמרה לו רבקה אמו: אל תדאג, עשיו

נתן לי לשמור לו על אחד

מהבגדים שלו (שהיה בגד חשוב מאוד),

אלביש אותך בו, ואז גם אם ימושך

יצחק הוא לא יבחין בהבדל.

שואל רש"י (שם כז, טו): רבונו של

עולם, עשיו היה אז בגיל 65,

והיה נשוי לארבע נשים. וכי אדם כזה

נזקק להניח בגדים אצל אמו, וכי אין

לו ארון בגדים בבית הגדול שלו?

משיב רש"י: עשיו ידע שהנשים שלו

גנבות! הנשים הטובות שהתחתן

אתו, לקחו ממנו כל חלקה טובה,

בלילה הלך לישון בכיסים מלאים

ולמחרת לא נשאר בכיסו אפילו פרוטה

ללכת לבית המרחץ.

הנשים שלו גנבו ממנו את כל מה שרק

יכלו. לכן, את הדברים הטובים

והחשובים לו, החזיק אצל אמו...

הנה לכם 'עולם הזה'.

עבר באותו היום'. נו, הוא היה צריך

לרקוד משמחה: 'הצלחתי לעבור חמש

עבירות ביום אחד, לא פשוט בכלל'.

אך לא, הוא שב מהשדה לבדו, ללא

ידידים וחברים - עזוב ורעב כמו כלב.

רעב?! אדם כל כך מאושר יכול

לחשוב על אוכל, ולהרגיש רעב?!

טוב, קורה לפעמים - למרות הכל

רעבים.

טוב, משום מה, נגמר לו האוכל בבית,

או שקרה משהו אחר - ועשיו

יצא לחפש אוכל בבתי אחרים. לא היה

שם בארץ הנגב 'בית התבשיל'.

באיזו דלת הוא נקש לבקש אוכל?

היה לו אח אברך כולל, לא כולל אחד

אלא בכמה כוללים ('יושב אוהלים')

אצלו הוא הלך לחפש אוכל...

מה?! אוכל בבית של יעקב?!

סיכמו ביניהם שליעקב יהיה עולם

הבא, וכי אצלו הולכים לחפש ארוחת

צהרים?!

כנראה שהיה לו מידע שלאברך

שיש לו העולם הבא יש גם עולם הזה.

אין לו מנה גדושה של עולם הזה, אבל

משהו הוא כבר ימצא אצל אחיו יעקב.

והעיקר - ששם, בביתו של אחיו, יתנו לו

אוכל בנדיבות, בלב רחב. זאת הוא ידע.

דפק עשיו בדלת (הרעועה) של יעקב ואכן,

מצאו שהוא מבשל משהו אדום

כך היתה נראית המשפחה ההרוסה של עשיו. אותו עשיו שצעק
 אינני צריך עולם הבא, די לי בעולם
 של עשיו. זהה...

וישטום עשיו את יעקב אחיו

ונמשיך עם 'מהלך קבלת הברכות':
יעקב אבינו לבש את בגדיו של
 עשיו, לקח את המטעמים
 שהכינה לו אמו רבקה, ונכנס אל
 יצחק אביו.
יצחק אבינו חש שמשוה לא כשורה
 ולכן ביקש מהעומד מולו:
 "גשה נא ואמושך בני האתה זה בני
 עשיו אם לא" (בראשית כז, כא).
ולאחר מכן, ביקש שוב: "גשה נא
 ושקה לי בני" (שם פסוק כו).
"ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו⁵
 ויברכהו ויאמר ראה ריח בני
 כריח שדה אשר בירכו ה'" (שם פסוק כז).

מעין החכמה

5. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו
 יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר
 (אמרי נועם - מועדים, יום כיפורים - מאמר א), וז"ל:
כאשר שמעה רבקה אמנו שיש בכוננת
 יצחק אבינו לברך את עשיו מיד
 קראה ליעקב אבינו וְצִנְתָּה אותו: "לך נא
 אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עיזים
 טובים ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר
 אהב, והבאת לאביך ואלכל בעבור אשר
 יברכך לפני מותו" (בראשית כז, ט-י).
ומפרשים חז"ל במדרש (בראשית רבה, פרשה
 סה - אות יד) שכוננת רבקה
 באומרה: "שני גדיי עיזים **טובים**", היינו
 ששני גדיים אלו 'טובים לך - שעל ידן אתה
 נוטל את הברכות, וטובים לבניך - שעל ידן
 הוא מתכפר להם ביום הכיפורים'.
והיינו שבנוסף לטובה האישית שתהיה ליעקב
 על ידי שני גדיי עיזים הללו בכך שיזכה
 בכפרתו של עשיו, תהיה גם טובה
 לנשמתו של עשיו, שכן יצחק
 בירך את עשיו ויאמר: "אשר
 בירכך יברכהו" (בראשית כז, 20).
ומבארים חז"ל במדרש (בראשית רבה, פרשה
 סה - אות כב) שתיבת 'בגדיו'
 נדרשת גם מלשון 'בוגדיו', והיינו שבאותו
 יום, כשירח את ריח בגדיו של עשיו, ירחיק
 ממנו את ריח הגיהנום, ויברכהו
 ויאמר: "אשר בירכך יברכהו" (בראשית כז, 20).

לא הסכים, ואמר: 'לא דַיִי שהכעסתי לאלה"י פעם אחת אלא שאכעיסנו פעם שניה!!'

תפסו אותו השונאים והחלו לנסר מגופו אבר אבר כדי להכריחו שיכנס ובכל זאת לא

הסכים, והיה צווח בקולות אדירים של כאב ואומר: 'ווי לי, אוי לי שהכעסתי לבוראי, עד שיצאה ממנו נשמתו מרוב צער ומת על קידוש ה'.

והמעשה השני על יקום איש צרורות: באותה שבת שהוציאו מלכות הרשעה את

התנא הקדוש רבי יוסי בן יועזר להריגה, לָנָה אותו למקום התליה בן אחותו, יקום איש צרורות - שפרק מעליו כל עול ופקר בכל התורה כולה - כשהוא רכוב על סוס, ואמר לו: 'ראה איזו תמורה קיבלת משמים על כך שכל ימיך עסקת בתורה ובמצוות - שיוצא אתה להריגה. ואילו אני שכפרתי בכל שמח ומאושר, והשיב לו רבי יוסי בן יועזר: 'אם כך הוא עונשם של עושי רצונו של הבורא, קל וחומר למכעיסיו שיהיה עונשם רע ומר כפי שלא ניתן לתאר'.

דבריו של רבי יוסי בן יועזר שיצאו מלב טהור ואמיתי נכנסו בלבו של יקום כארס של נחש ושרפו אותו. פתאום הוא הבין עד כמה חמור מצבו הרוחני והוא פשוט לא יכל לשאת זאת. מה עשה יקום הרשע? הלך וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין - סקילה, שריפה, הרג, וחנק:

הוא הביא קורה גבוהה ונעץ אותה בקרקע, וקשר בה חבל, וערך תחתיה עצים והקיפם בגדר של אבנים, ועשה מדורה לפניו, ונעץ חרב באמצע, והצית אש תחת העצים והאבנים, ותלה את עצמו על הקורה ונחנק, ובאה האש ופסקה את החבל ונפל גופו על גבי החרב ולתוך האש ונשרף.

מעמד, אשר בו נוצר שורש הכפרה של יום הכיפורים כנ"ל, הריח יצחק אבינו את הריח הטוב שנודף אפילו מהבוגדים והפושעים ביותר שיצאו מזרעו של יעקב אבינו.

יסודו של ריח זה הוא בעצם ריחה הטהור של עבודת התשובה, אשר על ידה יכול כל יהודי, ולו הרחוק ביותר, לזכות שה' יתברך יכפר לו על כל עוונותיו ויקרב אותו אליו כאילו לא חטא מעולם, וריח זה של התשובה עולה כריח ניחוח לה'.

וכדוגמא לכך מביא המדרש שני מעשים על שני בוגדים ופושעים גדולים שהיו בישראל, ועל ידי שעשו תשובה אמיתית הקב"ה ברגע אחד כיפר להם כל עוונותיהם וזיכה אותם לחלק בגן עדן:

המעשה הראשון על יוסף משיתא: בשעה שביקשו השונאים להיכנס להר הבית ולהחריב את בית המקדש אמרו שמוטב שיכנס לפני כן מישהו מעם ישראל, והבטיחו שמי שיכנס יקח לעצמו את הכלי הראשון שיוציא מבית המקדש. במקום היה נוכח יהודי אחד שכבר הרבה שנים קודם לכן פרק מעליו את עולו של הקב"ה והמיר את דתו ושמו יוסף משיתא. וכשמע יוסף את דברי השונאים רץ לעשות זאת בחפץ לב ובשמחה. הוא נכנס והוציא בידיו את המנורה של בית המקדש.

אמרו לו השונאים: 'איך דרכו של אדם פשוט להשתמש בכלי יקר שכזה, לכן תשאיר למלכנו את המנורה והיכנס שוב לתוך הבית ומה שתוציא כעת יהיה שלך', אך יוסף לא הסכים להיכנס למקדש שוב בשום אופן. הציעו לו השונאים שאם יכנס הם יוותרו לו על תשלום המכס במשך שלש שנים ובכל זאת

טועים! אש השנאה בערה ויקדה בלבו
7300 יום ברציפות!

השנאה הזו טרדה את מנוחתו בימים,
הסעירה את שלות נפשו
בלילות!... מחשבות נקם הצטיירו
במוחו, וקרסו שוב ושוב מול המציאות...

ועשיו איבד את שלות נפשו!

נו, נו, זה העולם הזה של עשיו!...

ויעקב אבינו ידע על המתחולל בלבו של
עשיו... ובנקודה הזו מתחילה
פרשת השבוע, פרשת וישלח...

מעמד הברכות הסתיים ויעקב חזר
למקומו. "ויהי אך יצוא יצא
יעקב מאת פני יצחק אביו ועשיו אחיו
בא מצידו" (שם פסוק ל)...

וכשהתברר לעשיו שיעקב קיבל את
הברכות במקומו, התמלא
שנאה עזה ליעקב... "וישטום עשיו את
יעקב על הברכה אשר בירכו אביו
ויאמר עשיו בלבו יקרבו ימי אבל אבי
ואהרגה את יעקב אחי" (שם פסוק מא)!

ואם אתם חושבים שהשנאה הזו
נחלשה ברבות הימים, אז אתם

דרכי ההתמודדות עם עשיו...

ומכיון שהדרך הזו היא דרך ארוכה,
דרך העוברת באיזורים חשופים
ללא שום מקום מסתור להתחבאות
בעת הצורך, התמלא יעקב יראה מפני
עשיו - "ויירא יעקב מאוד ויצר לו"
(בראשית לב, ח)!

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו
יורם מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי
נועם, וישלח - מאמר א), אמר כך:

בסוף הפרשה הקודמת, פרשת ויצא,
למדנו שיעקב אבינו עוזב את בית
לבן, ומתחיל במסעו לכיוון ארץ ישראל.

מעין החכמה

ובלבד שתיעשה באמת ובכנות מעומקא
דליבא.

ואת ריחה הקדוש של התשובה הריח יצחק
אבינו לפני שבא לברך את יעקב אבינו,
והבין בדעתו הקדושה שבזכות ריח זה תהיה
תקנה גם לבוגדים הגדולים ביותר שיצאו מזרע
יעקב, וזאת במיוחד ביום הכיפורים הקדוש
שבו הקב"ה מכפר על כל עוונותיהם של ישראל
כאשר הם זוכים לשוב בתשובה שלימה לפניו...

באותם רגעים התנמנם לרגע רבי יוסי בן
יעזר וראה בחלמו את מטתו של
יקום פורחת באויר היישר לגן עדן, ומרוב
התרגשות פתח ואמר: '**בשעה קלה קדמני זה
לגן עדן**.'

שני מעשים אלו הן דוגמא לכחה
העצום של התשובה אשר ברגע
אחד יכולה לכפר את כל עוונותיו
של האדם המרוחק ביותר מהקדושה,

ורק אם לאחר כל זאת עדיין ירצה עשיו הרשע לפגוע בו ובבני משפחתו, התכוון יעקב אבינו גם לצאת למלחמה כנגדו. אולם את האפשרות הזאת דחה יעקב אבינו לתחתית רשימת האפשרויות, כיון שידע שמלחמה לא מרויחים כלום. בסופה של כל מלחמה ישנן אבידות קשות לשני הצדדים הלוחמים גם יחד - אבידות של נפשות אשר לא ניתנות להישבון לעולם, על כן יש להשתדל בכל הכח להימנע מכך עד כמה שרק ניתן.

אכן התנהגות זו של יעקב אבינו בדרכי נועם ובהכנעה רבה לפני עשיו אחיו פעלה את פעולתה והמיסה את לב האבן שבקרבו. על כך מליץ המדרש (קהלת רבה, פרשה ט - אות כז) את דברי שלמה המלך: **"טובה חכמה מקלי קרב"** (קהלת ט, יח). כלומר, טובה חכמתו של יעקב אבינו מכל כלי הקרב שהכין עשיו הרשע להילחם בו, שהרי יעקב אבינו ברוב חכמתו ראה לנכון לנהוג דוקא בדרך של הכנעה ופיוס, ובכך הצליח לשמוט מידיו של עשיו את כל הכלי הקרב שהביא עמו.

ולכן הוא החליט שעליו להתכונן לפגישה עם עשיו.

וכך הוא התכוון:

בראש ובראשונה בחר יעקב אבינו לנהוג בדרכי נועם ולנסות לפייס את עשיו הרשע על ידי מתנה גדולה ומכובדת. לשם כך הכין יעקב מנחה גדולה ביותר שכללה 580 בעלי חיים.

לאחר שכל העדרים היו מוכנים, קרא יעקב אבינו לשלשה מלאכים⁶ וציוה אותם: הובילו בבקשה את העדרים הללו לעשיו אחי, וכך תאמרו לאדוני לעשיו: "כה אמר עבדך יעקב" (בראשית לב, ה)...

יחד עם זאת, אחז יעקב אבינו בעבודת התפילה, והתפלל לה' מעומקא דליבא: "הצילני נא מיד אחי מיד עשיו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אִם על בנים" (שם פסוק יב). יעקב אבינו ידע ללא שמוץ של ספק כי ללא תפילה אמיתית לה' יתברך אין שום מציאות בעולם שמשהו יצליח.

מעין החכמה

אבינו שלח שלשה מלאכים, שהראשי תיבות שלהם 'ממ"שי'. והם: מיכאל, מלכאל, שנדיאל.

והשלשה שמות הללו עולים בגימטריא 'עזר"ת' ויש לכונן אותם בתפילה במילים 'עזרת אבותינו'.

6. "וישלח יעקב מלאכים" (בראשית לב, ד), ופירש רש"י: 'מלאכים ממש'.

וגילה המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד (ניצוצי שמשון, פרשת וישלח - ד"ה וישלח יעקב מלאכים), שיעקב

גם כן, כי מעשה אבות סימן לבנים... וכל מלחמות יעקב עם עשיו רומז על העתיד... וכמו שנהג הוא לדורון לתפילה ולמלחמה, כן נוהגין אנחנו בדורנו לבני עשיו. ואין כחנו אלא בפינו להתפלל לה' יתברך בעת צרה, ומלחמה להילחם עם האומות לא שייך לנו.

אך ענין המלחמה עמהם - תוקף השתדלות שמחוייבין השתדלנים מישראל להעז פניהם נגד המלך והשרים ולהשתדל עבור ישראל בכל כחם, אף שמראים להם פנים זועפות ודוחים אותם, יחזרו וילכו. וזהו קיום ועמוד הגולה, כי הפרשה הזו הכל היא לדורות עד שיבוא משיח צדקנו'...

באותה שעה שבא יעקב עם כל בני משפחתו והשתחוו לפני עשיו הרשע נכמרו רחמיו של עשיו עליהם, והסיר מלבם את אותה כוונה זדונית לפגוע בהם חלילה וחס, כמו שנאמר: "וירץ עשיו לקראתו ויחבקהו ויפול על צַוָּאָרוֹ וישקהו ויבכו"⁷ (בראשית לג, ד), וכפי שמפרש רש"י שם: **'נתגלגלו רחמיו כשראהו משתחוה כל השתחוואות הללו'.**

והנהגתו זו של יעקב היתה הכרחית, וממנה נצטוינו לדורות. וכמו שכתב השל"ה הקדוש (פרשת וישלח, חלק תורה אור - אות ו):

'ודע שענין פרשה זו לא לבד על יעקב יצא, כי אם על יוצאי חלציו

שורש גלות אדום

יעקב היה ישן, והקב"ה והמלאכים משמרים אותו. שנאמר: "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, והנה ה' ניצב עליו" (בראשית כה, יב) - **והוא משלח דורון ומתרפס: "כה תאמרן**

והנה, למרות שעל פניו נראה שיעקב אבינו עשה כפי הנדרש ממנו, מצאנו במדרש פליאה ותרעומת על יעקב אבינו. וזה לשון המדרש (רבי תנחומא, פרשת וישלח - אות ג):

מעין החכמה

והתורה הקדושה גילתה לנו, "ויבוא יעקב שלם" (שם פסוק יח) - האמת היא, שעשיו לא נישק את יעקב בלב שלם, וממילא לא קרה שום נזק ליעקב מהנשיקה של עשיו, והוא נשאר שלם!

7. ופירש החתם סופר (תורת משה, פרשת וישלח - ד"ה ויבוא יעקב שלם): "וישקהו ויבכו" (בראשית לג, ד), שניהם בכו! עשיו בכה על כך שלא הצליח בסופו של דבר להרוג את יעקב. ויעקב בכה כי הוא חשש שמא עשיו נישק אותו בלב שלם, והוא יקבל שכר על כך!

גלות אדום, מכיון שעדיין לא התכפר
חטאו של יעקב!

וזה לשון המדרש (בראשית רבה, פרשה עה
- אות א): **'אמר לו הקב"ה, לדרכו
היה מהלך, והיית משלח אצלו ואומר:
"כה אמר עבדך יעקב"** (בראשית לב, ה).

ומצאנו לגה"ק רבי ירוחם ממיר זיע"א
(דעת תורה, בראשית - עמוד ר),
שביאר את מהות החטא:

'מעין נרפש ומקור מושחת, צדיק מט
לפני רשע' - כל היצירה מצד
בריאתה כך נבראה, כי יתראה כבודו
יתברך מכל וכל.

והנה כשצדיק מט לפני רשע, הרי זה
מהפכה בעיקר היצירה, כי יתראה
כאילו 'שורש דבר נמצא מבלתי עבודת
ה' יתברך', הרי זה ממש עולם הפוך.

ממשיך רבי ירוחם ואומר:

והעונש שקיבל יעקב אינו ענין של
עונש לבד, אלא מצד עצם
המדה כן הוא, מכיון שהשפיל עצמו
תחתיו ממילא הוא נעשה לראש!

וכתב הרמב"ן (בראשית לב, ד): 'ועל דעתי
גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו
נפילתנו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו

לאדוני לעשיו (שם לב, ה)? **הוי אומר:**
**'מעין נרפש ומקור מושחת, צדיק מט
לפני רשע'** (משלי כה, כו).

הקב"ה בא בתביעה ליעקב אבינו,
וכך אמר לו: יעקב! אתה
צדיק ובן תורה העמל בתורה הקדושה
בכל כחותיך, ומכל מילה ומילה
מהתורה שאתה לומד נברא מלאך!

אין ספור מלאכי השרת עומדים
לצידך, והשכינה הקדושה חופפת
עליך, ואתה מתרפס לפני עשיו
הרשע?! הרי זה חטא עצום!

ומכיון שחטא, כעס עליו הקב"ה ולא
ענהו בתפילתו עד כי הוכרח
להכניע עצמו מאוד ונענש בגופו
ובממונו, וכן עבור זה נתחייבו זרעו
חובת גלות ושעבוד תחת יד זרע עשיו
לפי שקיבל עליו אדנות!⁸

והכעס על יעקב היה כל כך גדול, עד
שגם כעבור שנים, כאשר עמד
דוד המלך בתפילה והתחנן: "פלטה
נפשי" (תהלים יז, יג) מאותו רשע שהוא
עתיד ליפול בחרבך, כמו שנאמר: "כי
יִרְתֶּהּ בַשְּׁמַיִם חֲרִיב" (ישעיה לד, ה)...
סירב הקב"ה לשמוע לתפילתו. וכך
אמר הקב"ה לדוד: אי אפשר לבטל את

מעין החכמה

8. לשון נזר הקודש (ריש פרשת וישלח).

והנורא הזה, ⁹ העונש מצד מדה כנגד מדה. וגם מצד עצמה של המדה - אתם עשיתם אותם לאדונים, וממילא נעשתם לעבדים!... (ועיין שם במה שהרחיב עוד).

ונעבור לחיינו אנו...

בברית עם הרומיים מהם שבאו ברומה והיא היתה סיבת נפילתם בידם, וזה מוזכר בדברי רבותינו ומפורסם בספרים'.

מבהיל ונורא כי יתכן שכל גלות אדום הוא מתוך 'צדיק מט לפני רשע!' היש לנו ציור בעונש הגדול

מעין החכמה

ואני התלויתי אליו. בדרך עמדנו לפוש מעט באיזה אכסניא, וכאשר שהינו שם, הגיעה אל האכסניא עגלה אחת, ועליה ישב איש זקן שהיה מדוכא מאוד ביסורין, מלא מכאובים מכך רגל ועד ראש, וביקש ליכנס אל אבי.

כאשר אבי ראהו, רץ לקראתו וקיבלו בשמחה רבה, נכנס עמו לתוך חדרו ונעל את הדלת...

אחר שגמרו שיחתם, ביקש ממני אבי הקדוש שאלוהו החוצה ואסייע לו לעלות לעגלה. והזקן ההוא כמעט שלא היה בכחו לזוז באבריו, ובכל פסיעה ופסיעה צעק וגנח מאוד מרוב היסורים והעינויים... ובקושי רב הצלחנו להעלותו לעגלה, ואז התאנח וצעק ביותר מחמת יסוריו הקשיים.

כאשר נסע משם לדרכו, שאלתי את אבי, מי היה אותו זקן? והשיב: 'הזקן הזה הוא משיח צדקנו, אשר נאנח וצווח מפני היסורים הנוראים שסובל מעוונות בני ישראל'.

וסיים המגיד מטריסק, מאותו יום, קשה לי מאוד ליתן לעפעפי תנומה מגודל צערו של משיח צדקנו, ומתוך שאיני יכול לישון איני יכול גם לאכול.

9. סיפר הגה"ק מטאהש זיע"א (עבודת עבודה - עמוד פט):

פעם הגיע צדיק אחד לבית מדרשו של המגיד מטריסק, בנו של הגה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל זיע"א.

אותו צדיק התבונן בעבודתו הזכה של המגיד מטריסק והתמלא בהתפעלות...

כמה ימים שהה אותו צדיק במחיצת המגיד, ובמהלך אותם ימים הוא הבחין שהמגיד כמעט ולא אוכל כלום.

ולפני שיצא אותו צדיק לדרכו, ניגש להיפרד מהמגיד, ובתוך כדי הדברים שאל: מדוע אתה אוכל כל כך מעט?

השיב המגיד: באמת אני רוצה לאכול, רק שאיני יכול.

התפלא הצדיק ושאל: למה?

השיב המגיד: כי אני לא יכול לישון.

ולמה אתה לא יכול לישון?

והמגיד מטריסק פתח וסיפר: פעם נסע אבי, רבי מרדכי, לאיזה מקום,

אסור להתרפס בפני אומות העולם!

ומספר לו אף את הדברים אשר תדבר
בחדר משכבך'.

החליט מלך ארם לקחת את הנביא בשבי.
גילה הוא ששוהה הוא בדותן,
ושלח לשם סוסים ורכב וחיל כבד, והקיף
את הישוב בטבעת מצור. בבוקר קם
משרתו של אלישע, וראה שהישוב מוכתר!
נבעת וקרא: 'אהה, אדוני, מה נעשה!' אמר
לו אלישע: "אל תירא, כי רבים אשר אתנו
מאשר אתם" (שם פסוק טז):

ונאמר שם: "ויתפלל אלישע ויאמר, ה'
פקח נא את עיניו ויראה" (שם פסוק יז):

"ויפקח ה' את עיני הנער, וירא והנה ההר
מלא סוסים ורכב אש סביב אלישע" (שם).

ופירש במלבי"ם (שם): 'פקח נא את עיניו,
לראות כי חונה מלאך ה' סביב
ליראיו, ומחנות מלאכים מקיפים את איש
האלהי"ם לשמרו. והמלאכים שהוכנו עתה,
להצלתו באו בצורת רכב אש וסוסי אש,
כנגד הרכב והסוסים במחנה ארם'.

תמיד היינו 'כבשה אחת בין שבעים
זאבים' (אסתר רבה, פרשה י - אות
יא). גם עתה, ואולי במיוחד עתה, מעייננו
באויבים הקרובים, הפלסטינים, ימגרם ה'

בשיחה שמסר הגאון הרב שלום מאיר
ולך שליט"א, אמר כך:¹⁰

אין לנו מושג, אף לא ברבותינו הראשונים
כמלאכים, ודאי שלא באמוראים
ותנאים, על אחת כמה וכמה בנביאים, ומה
גם באבות ובבכירי האבות. אבל התורה
נצחית היא, ומעשי אבות סימן לבנים בכל
דור ודור. ומעשי יעקב אבינו ביחוד,
שהרי יעקב אבינו לא מת', וחי הוא בלב
כל יהודי מזרעו. וכל יהודי חייב לומר
לעצמו בגאון ובעוז: 'הקב"ה והמלאכים
משמרים אותי - ואני מתבטל בפני עשיו'!

ואנו נזכרים במאורע המסופר בנביא
(מלכים ב - פרק ו):

חיל ארם טמן מלכודות ומארבים לחיל
ישראל, ואלישע הנביא היה מזהיר
בכל יום את המלך ממארבים אלו...

תמה מלך ארם, וערך תחקיר מעמיק
למצוא את המרגל המסגיר את
סודות צבאו ליהודים.

אמר לו אחד המשרתים: 'לא, אדוני
המלך. אין כאן שום מרגל ולא
חפרפרת! אלא אלישע הנביא הוא
אשר מגלה למלך את כל תוכניותך,

מעין החכמה

10. מעיין השבוע (בראשית - עמוד תמו).

ה' אתך, ומלאכים סביבך, ואתה מתבטל בפניו, מתגמד ומתרפס?!

וכלפי מה הדברים אמורים? כלפי היחס שלנו למה שמכונה 'התרבות המערבית'. נכון, מתעוררת התפעלות מההישג הטכנולוגיה, מההמצאות המתוחכמות, בבחינת: 'חכמה בגויים - תאמין'. למה לא, אדרבה, ננצל ונשתמש, נקל על חיינו ונהנה מהחדושים.

אך דבר אחד לא נעשה!

בשום פנים ואופן!

לא נתבטל ולא נתגמד ולא נתמזער.¹¹ כי הטכנולוגיה, עם כל יתרונותיה, אך 'חכמה חיצונית' היא, מעשירה את תנאי החיים החיצוניים. אך התורה הקדושה מעשירה את הפנימיות, מגבשת את האישיות, מטעינה באוצרות רוח בל ישוערו. ומולם, הכל מתגמד ומאבד מחשיבותו!

שיקנאו הם בנו, יבואו ויצטרפו אלינו!

וכאן נעצור לסיפור...

במהרה, והדעת מוסחת מהאויבים סביב, ומאלו שמאחריהם, ישמור ה' ויציל. מה כחנו, אי קטן בלב ים עזין וגועש, שטיליו מכסים כל שטחנו? רק הידיעה 'כי רבים אשר אתנו מאשר אתם', שה' שומר עלינו ומלאכיו מגוננים סביבנו.

ומהיכן המלאכים?

'העושה' מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד' (אבות פ"ד מ"א). כל מצוה - מלאך! קראת קריאת שמע, הנחת תפילין, שמרת שבת, כשרות, טהרה - סובבת עצמך בחומת מגן!

וכל זה נכון, במישור הלאומי והאישי: 'מצוה מגינה ומצילה', וחונה מלאך ה' סביבו ליראיו ויחלצם.

אבל יש כאן הוראה נוספת, וחשובה לא פחות:

עשיו בא וארבע מאות איש עמו, מחנה עצום ורב, מטיל אימה, ממיט יראה. ויעקב אבינו שולח לו דורון, מצוה לאמר: "כה אמר עבדך יעקב" (בראשית לב, ה), ויש כאן מקום לתביעה:

מעין החכמה

הרב יחיאל בר לב מפתח תקוה נסע בבחרותו לארה"ב. כדי להבטיח את עתידו הרוחני קיבל על עצמו בהגיעו לשם, שתי קבלות: האחת - שלעולם לא יסיר את

11. וברשותכם נביא שני סיפורים:

סיפר הגה"צ הרב שלמה לווינשטיין שליט"א (ומתוק האור, יציאת מצרים עשרת המכות - עמוד רמב), וז"ל:

הוא יפגע מאוד מכך שלא המתנת לו, והסיכוי שתקבל את הגרין קארד שלך שואף לאפס!

'הגרין קארד חשוב לי מאוד' - השיב הבחור - 'אבל תפילת מנחה חשובה לי יותר'.

'מנחה תוכל להתפלל מחר ובשבוע הבא, אבל לגרין קארד לא תהיה לך הזדמנות אחרת!! - ניסה עורך הדין לנפק את השיקולים ההגיוניים ביותר שהצליח לדלות אל מול התופעה המוזרה שעדיין לא נתקל בה, אבל כשהבחין בנחישותו של הלקוח שלו, הפטיר: 'טוב, לך להתפלל, אתה באמת זקוק לעזרה של האלקים כרגע... וברצון לרכך מעט את האוירה, הוסיף: 'אל תשכח להתפלל גם עלי!'

הרב בר לב יצא להתפלל, וכשחזר מצא את המשרד נעול. הפגישה הוחמצה.

אכזבה קלה התגנבה ללבו, אחרי הכל הוא הפסיד מקיום המצוה שלו. האמנם לא היתה אפשרות למצוא פינה במשרד ולעמוד לתפילה ביחידות?! עם זאת לא יכול היה להתעלם מתחושת הסיפוק - הוא עמד בקבלה שלו.

אל עורך הדין שלו הוא לא העז להתקשר...

היה זה דוקא עורך הדין שיצר אתו קשר למחרת בבוקר. קולו היה נרגש וחגיגי: 'לא תאמין למה שקרה אתמול! כמה דקות אחרי שעזבת את המקום הגיע הסוכן הפדרלי. הוא מיד שאל היכן אתה נמצא. בלית ברירה סיפרתי לו שיצאת להתפלל בבית הכנסת. הוספתי שניסייתי להסביר לך את המשמעות של ביטול הפגישה, אבל אתה התעקשתי'.

היה רגע ארוך של שתיקה, ואז אמר הסוכן: 'אוקיי. תזמין את היהודי הזה שוב, וכמה שיותר מהר. אנחנו זקוקים בארה"ב למורים

הכיפה מראשו. והשניה - להקפיד על תפילה במנין שלש פעמים ביום.

זמן קצר אחרי הגיעו, הוצעה לו משרת הוראה בשיקאגו, הוא קיבל על עצמו את המשימה, וקצר הצלחות יפות. בכל זאת עדיין העיבה דאגה אחת על מצב רוחו - הוא טרם הצליח לקבל 'גרין קארד', כלומר: אישור שהייה חוקי בארה"ב למשך תקופה ארוכה.

רב בית הכנסת שבו התפלל יעץ לו לפנות לחברת 'א"ס', המתמחה בעזרה למהגרים. הוא יצר קשר עם אחד מעורכי הדין של החברה, וכעבור כמה חדשים הודיע לו הלה כי הצליח לקבוע עבורו פגישה עם סוכן פדרלי. 'בפגישה הזו יחרץ גזר דינו של הגרין קארד שלך!!' - צירף אזהרה - 'הקפד לבוא בזמן ולהיות לבוש באופן מכובד!'

הפגישה לא היתה אמורה להתארך מדאי, ומאחר שהיא נקבעה לשעה ארבע, וזמנה של תפילת מנחה בתקופה זו היה בחמש אחר הצהריים, החליט הרב בר לב להתפלל מיד לאחריה.

בדיוק בשעה ארבע הוא ניצב בחדר הקבלה שלו. אותו פקיד ביחד עם עורך הדין שלו. המזכירה הודיעה כי ישנו איחור קל, משום שהפגישה הוקדמת, שאליה יצא הסוכן התאחרה מעט, ושניהם ישבו והמתינו בסבלנות.

בשעה ארבע וחצי התרומם הרב יחיאל ממקומו והתכוון לצאת.

'לאן אתה יוצא? - עורך הדין נעמד לפניו.

'להתפלל תפילת מנחה'.

'אתה נורמלי? - פניו של עורך הדין סמך בבת אחת, ושני ורידים התנפחו במצחו - 'בכל רגע אמור הסוכן הפדרלי לחזור.

קולו ושאל: 'תגידי לי, כמה כסף שילמת על הפרוות שמכרתי לך?'

כשנקב במחיר המוזל, החל הסוחר לצעוק, ואף לאיים עליו, ותוך שהוא מנפנף באצבעו השמיע איומים קשים נגד היהודי, הגדירו כגזלן, וטען ששחט אותו עד שהגיע למחיר הלא יאמן הזה... ותבע ממנו להחזיר לו את כל הפרוות...

היהודי היה המום, ולא הבין על מה רגשה הארץ ועל מה נעו אַמוֹת הַסְּפָיִן. 'הרי אתה עצמך הצעת לי לרכוש את הַפְּרָוָה במחיר הזה, ומה אתה רוצה עכשיו ממני?' - שאל.

אבל עד שפנה ימין ושמאל, הגיעו שוטרים והניחו אזיקים על ידיו, ושמהו במעצר.

לסוחר ההוא, כך התברר, היו קשרים טובים עם ראשי השלטון בארץ ההיא, ובשל מעמדו המכובד מילאו רשויות החוק אחר הוראותיו, והיהודי הובל למעצר...

לא עזרו לו כל הטענות וההצטדקויות שמעולם לא גזל פרוטה מאף אחד, וגם הפעם איננו, אשם במה שקרה... החוקרים האמינו לסוחר, והיהודי הושם מאוחר יותר ובריח.

כעבור מספר ימים, נכנס הסוחר אל פְּלֹאֵן של העצור היהודי ואמר כשעיניו יורקות אש: גזלן שכמוך, רציתי שתדע שביררתי בשבילך, כמה שנים מקבל גזלן עלוב שכמוך, ואמרו לי שלפחות עשר שנים!

אך אני אדם טוב, אדם הגון, וכואב לי הלב לחשוב שאתה עתיד להירקב כאן עשר שנים. ולכן באתי להציע לך עסקה:

הבאתי אתי צלב, אם תנשק אותו, אני אבטל את התביעה, ואדאג לשחרר אותך מכאן....

מן הסוג הזה! אם הוא כל כך נאמן לאמונתו, אין לי ספק שהוא יהיה נאמן לעבודתו!...

והרב יחיאל קיבל את הגרין קארד...

ונעבור לסיפור השני...

סיפר הגה"צ הרב יצחק זיבלרשטיין שליט"א (ברכי נפשי, שמות - עמוד תקעט), וז"ל:

יהודי באחת מארצות אירופה, ביקש לרכוש לעצמו פְּרָוָה למעילו. הוא התכוון לשלם על כך מחיר יקר, כיאה למוצר שזכה, הידוע במחיריו הלא זולים. מה גדלה הפתעתו כאשר הגיע אל המוכר הגוי, וזה הציע לו לרכוש פְּרָוָה במחיר מוזל מאוד שהגיע לכעשרים אחוז מהמחיר הקבוע בשוק.

אם מחירה הרגיל של פְּרָוָה היה, למשל, אלף שקל, היה מוכן הסוחר למוכרה ליהודי שלנו ב-200 שקלים בלבד.

בתחילה לא האמין למשמע אזניו, ושאל את הסוחר פעם שניה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכוון למכור לו את הַפְּרָוָה. כשהסוחר אישר שוב ושוב את המחיר המוזל שנקבע בתחילה, החליט היהודי לרכוש ממנו מספר רב של פרוות, ולמוכרן במחיר הרגיל, וכך יעלה בידו להרויח מעסקה זו הון רב.

וכך עשה, והצליח לצבור לעצמו סכום כסף גדול.

לאחר שסיים את מכירת הפרוות, וירא כי טוב, החליט לנסות את מזלו בשנית. והנה גם הפעם היה מוכן הסוחר למכור לו את הפרוות במחיר המוזל. היהודי רכש כמות גדולה של פרוות, ומכרן, והצליח גם הפעם להרויח הון רב.

כשהגיע בפעם השלישית, השתנו לפתע פניו של הסוחר, שהרים עליו את

הנדרש, עמוד שדרה!

הסיפור הבא התרחש ב'סמינר קירוב' שהתקיים בארצות הברית.

סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זי"ע"א (אריה שאג, פסח - עמוד קכז), וז"ל:

מעין החכמה

ולמרות שאחר כך עזבתי אותך. מעולם לא שכחתיך!

היהודי שמע והזדעזע. הוא התעשת באופן מידי, ואמר לסוחר: 'עוף לי מהעינים! שוטה שכמוך!'

כאשר ראיתי אותך נכנס לחנות הפרוות שלי, החלטתי למכור לך את הסחורה במחיר מוזל מאוד, כדי להחזיר לך ולו במשהו על כל מה שעשית למעני בתקופת עבודתי אצלך.

הסוחר לא נעלב ולא נפגע, ובחלקת לשון ניסה לפתותו. 'תחשוב בהגיון, לא ביקשתי ממך להאמין בצלב, רק ביקשתי ממך לנשק. ותמורת זה תחסוך לעצמך עשר שנים של בדידות וקושי!'

ואכן, מכרתי לך מרצוני את הפרוות במחיר ה'מצחיק' ההוא, שלא החזיר לי אפילו את העלות שהשקעתי אני בקניית הפרוות. הכל היה שוה לי, כדי לגרום לך נחת רוח.

אך עיניו של היהודי הביטו בו, בעינים יוקדות, באישונים בוערים באמונה ובאהבה, במבט אמיץ ונוקשה...

גם כשהגעתי בפעם השניה, לא שיניתי את טעמי ויחסי אליך. ברם, לאחר מכן, נזכרתי שבתקופת עבודתי אצלך, היית מדבר רבות בשבחה של הדת היהודית, והאמונה בבורא עולם. וביטלת לחלוטין את כל מי שדיבר על אלהים אחרים.

מתוך המבט השתקפו כל אותם רבבות רבבות יהודים אשר מסרו נפשם בכל הדורות, למן היות עם ישראל לגוי, על קדושת שמו.

ברגע שזכרתי בכך, החלטתי שלא שוה לי להעשירך עושר כה רב, במכירת הפרוות במחיר המוזל, אלא אם כן אעמידך בנסיון ואדרוש ממך לנשק את הצלם שלי, ואראה האם הדברים שדיברת אתנו אז, מפעמים באמת בלבך, והינך מאמין באלקיך עד תום, או שמא הכל היה מן השפה ולחוץ.

השתקפו כל אותם יהודים שמסרו נפשם ללא היסוס, בסקילה, שריפה, הרג וחנק, בקיצוץ אברים, ובריסוק העצמות... למען אחדותו יתברך...

ועכשיו, משראיתי את אמונתך העזה, ונוכחתי בעצמי בנאמנותך לבורא עולם, אני משאיר בידך את כל הפרוות שקנית ממני, עם הריוח הגדול בציודך, ואף אמכור לך עוד ועוד פרוות, ובמחירים יותר מוזלים, על מנת שתצליח להרויח עוד כסף, ולהתעשר בצורה יותר משמעותית.

הסוחר השפיל את עיניו...

ולפתע שינה הסוחר את טון דיבורו, והחל לדבר בְּרִףּ ובנעימות. 'עבדתי אצלך לפני 30 שנה, במשך תקופה ארוכה. והתקופה הזו הייתי בשבילי אחת התקופות השלוות ביותר שהיו לי בימי חיי... ובנוסף לשלוח העצומה שהשרית עלי, למדתי ממך כיצד צריך להתנהג עם הבריות, דבר שעזר לי בהמשך החיים לרכוש מעמד גבוה מאוד בחברה.

הייתי יורד בתחנות הממוקמות באיזורים עשירים, מחטט בפחי אשפה, מאתר כמה שקיות מזון ומלקט מתוכן שיירי מזון שהעוברים ושבים השליכו במהלך היום.

כשהייתי רוצה לשאוף מעט אויר צח, הייתי עולה לרחובות, משוטט מעט על פני האדמה ומשתחל חזרה למקום המבטחים במנהרות הרכבת התחתית. למותר לציין כי בכל אותה תקופה נוראה לא הסתפרתי וכמעט ולא התקלחתי... חייתי כמו נווד תשעה חדשים תמימים!

עד שביום בהיר אחד נתקלתי בבחור ששם עלי עין ושאל אותי: 'אתה לא ישראלי?'

'כן, נכון, אני ישראלי!' פלטתי במבוכה קלה.

הבחור נעץ מבט מופתע בשערי המגודל ובפני המזוהמות. 'מה אתה עושה פה? אתה נראה כמו כושי!'

גוללתי את קורותי באזני הבחור שהתנער וקרא בפתוס: 'באה עת ישועתך, בוא התלוח אלי, מהיום אתה עובד אתי!'

הבחור לקח אותי אליו הביתה. הייתי צריך להתקלח עשר פעמים

הסמינר נפתח ביום חמישי והיה אמור להימשך כמה ימים.

ביום ששי בבוקר ניגש אלי בחור אחד ואמר לי: 'כבוד הרב, אני חייב לנסוע הביתה!'

'מי קבע שאתה חייב?' שאלתי קצרות.

'כבוד הרב!' - התפרץ הבחור - 'אספר לך את הסיפור שלי ואתה תקבע אם אני חייב או לא':

הגעתי לארה"ב לפני כ-11 חדשים. חברים שלי סיפרו לי שהדולרים מתגלגלים פה ברחובות. ססתי לארה"ב ולא רק שלא מצאתי את הדולרים, אלא לאחר שהחברים שלי קלטו שבאתי בלי אגורה, גם אותם לא מצאתי.

נשארתי לבד, בלי כסף למלון או לדירה, ובלא שיהיה לי מושג קלוש מה אני עושה ולהיכן אני פונה. במשך כמה ימים הסתובבתי סהרורי ותעיתי ברחובות בחוסר מעש, בלי קורת גג לראשי.

בשלב מסויים גיליתי שאפשר להסתנן לרכבת תחתית בלי לשלם פרוטה. וברכבת יש מזג אויר נפלא, בקיץ קריר ובחורף חמים! ומאז, הפכה הרכבת תחתית על תחנותיה להיות הבית שלי. בכל תחנה הרכבת עוצרת, ומדי כמה דקות מגיעה רכבת חדשה.

'אני מקנא בך כל כד', השבתי לו בהתרגשות, והסברתי לו גם במה, ולמה אני מקנא:

אחרי שהקב"ה היכה את המצרים בתשע מכות נסיות והראה להם מיהו בעל הבית על העולם, הוא ניסה את עם ישראל בנסיון קשה מנשוא:

'קחו לכם שם וקשרו אותו לכרעי המיטה. במשך ארבעה ימים תשמרו עליו, ואז, בי"ד בניסן, בערב פסח, תקריבו אותו לקרבן'.

איפה הנסיון? בנקודה אחת: השה היה העבודה זרה של מצרים.

אמנם בשכל הם כבר הבינו שאין להם סיבה לפחד מהמצרים. תשע מכות הוכיחו לכולם שהקב"ה מנהל את העולם, ושהוא שומר על עמו.

אבל מבחינה רגשית - עדיין היה קושי עצום. למצרים היתה שליטה חסרת תקדים על עבדיה. חז"ל אומרים¹² שלעבד לא היה שום סיכוי לצאת ממצרים! רוסיה של הקג"ב היתה משחק ילדים לעומתה...

בני ישראל חיו באימה נוראה שכזו מפני המצרים, עד שגם אחרי הנסים הגדולים והגלויים שראו במשך תשע

כדי להיפטר מהלכוכך שצברתי במשך תשעה חדשים. המים שניגרו מגופי היו שחורים כזפת!

הבחור, שבינתיים נודע לי ששמו מיכאל, נתן לי בגדים נקיים, וסידר עבורי דירה מרוהטת, בת שני חדרים.

מיכאל נתן לי כמה ימים להתמקם, ולאחר מכן התחלנו לעבוד במלוא המרץ. בבעלותו ישנה משאית סמיטריילר ענקית גדושה בסחורה. מזמן לזמן אנו יוצאים לנסיעות ומשווקים את מרכולתנו, כשעיקר העבודה מתרכז בשבתות ובימי ראשון!

הבחור סיים לפרט את גלגוליו, ואמר: 'הרב, השבת הזו מצפה לנו נסיעה מיוחדת הטומנת בחיקה ריוח גדול, ומיכאל מצפה לי שאעזור לו. אם אני לא חוזר היום, ביום שני אצטרך לחזור לשוטט בתחנות הרכבת תחתית. מה אתה אומר? מה אתה פוסק? מה עלי לעשות?!'

אחזתי בחום בידי הבחור, והתבוננתי בו בהתרגשות בלי לחוש בדמעות הגדולות המתגלגלות מעיני.

'כבוד הרב, למה אתה בוכה?' - התפלא הבחור.

מעין החכמה

12. **מכילתא** דרבי שמעון בר יוחאי (פרשת שמות - ד"ה 'ומשה היה רועה').

ומחר, חלילה, בקבר, אבל הקב"ה חי וקיים לעד ולעולמי עולמים. נתנו לך משמים את הזכות הנדירה להחליט אחרי מי אתה צועד, אחרי מיכאל או אחרי ה' יתברך, אל תפספס את הרכבת!

הבחור נעמד דום, הצדיע כמו חייל בטרם קרב, וזעק בקול: 'כבוד הרב, אני כבר החלטתי, ה' הוא הבוס, אני נשאר!'

בסופו של דבר, גם אחרי שבת, הבחור לא שב למיכאל, והוא נשאר.

הוא לא חזר למיכאל, וגם לא לרכבת התחתית. כשהסתיים הסמינר ביום שלישי הוא נסע לישיבה של הרב בכרך שליט"א במונסי, והתחיל ללמוד בהתמדה. שם הוא למד במשך שנתים וחצי וקיבל אוכל, שתיה ולינה.

מעת לעת היה מגיע לישיבה במונסי יהודי אמיד אוהב תורה. הוא היה מבקר בישיבה לפרקים ומשוחח עם הבחורים ובמיוחד עם הבחור, בוגר רכבת התחתית, שמצא חן בעיניו באופן מיוחד.

בסופו של דבר הוא לקח את הבחור כחתן לבתו והעניק לו דירה בת חמשה חדרים, מכונית יוקרה, והבטיח לפרנס אותו במשך 15 שנה כדי שיוכל לשבת וללמוד בנחת בלי עול פרנסה ודאגות!...

פעמים רבות אנו עומדים לפני נסיון. באותם רגעים נראה לנו כי על

מכות, עדיין פחדו לעשות מעשה שיעורר עליהם את חמתו של העם המצרי.

'הקב"ה' מעמיד אותך במבחן שבו הוא העמיד את יוצאי מצרים - אמרתי לבחור. 'אתה מבין למה אני מקנא בך? מי יודע איזו נשמה גדולה יש לך שראויה למבחן כזה... מבחינה רגשית, אתה חש משועבד למיכאל, וזוהי תחושה טבעית בשביל מי שעבר תשעה חדשים של גיהנם, ואחר כך קיבל חדשים של גן עדן. אבל בוא נפעיל את השכל, כי כאן המבחן. אתה יודע, בכיתה א' עוברים מבחנים של כיתה א', בכיתה ח' - של כיתה ח', ובאוניברסיטה, עוברים מבחנים לקראת תואר דוקטור...'

המבחן הזה הוא מבחן עצום שבו אתה מכריע מי מבחינתך הוא בעל הבית על העולם: הקב"ה או מיכאל.

כעת הבה נתבונן: מיכאל - במקרה הטוב היום פה ומחר פה, ורק הסחורה שלו בקבר. במקרה הגרוע, חלילה, גם מיכאל בעצמו כבר לא כאן. אבל הקב"ה חי וקיים לעולם, והמצוות שלו הן ציוויים ישירים מבעל הבית של העולם כולו.

אם כן מי הבוס שלך, מיכאל או הקב"ה? מבחינה רגשית אין ספק כי אתה צריך לחזור למיכאל. אבל מבחינה שכלית עליך להחליט, מי הבוס של העולם, מיכאל או הקב"ה? מיכאל יכול להיות היום כאן,

חלילה. והקב"ה מביט וצופה ומשגיח על כל פרט ופרט, וכאשר אנו עומדים בנסיון ובוחרים בקב"ה על אף החששות והלבטים, ניתן לזכות לשני השולחנות גם יחד!

פי דרך הטבע ישנו רק מוצא אחד שאינו עולה בקנה אחד עם דרך התורה. **ובאמת**, באותם רגעים, עלינו לשום אל לבנו כי העולם אינו הפקר,

יעקב מגיע אל המנוחה!

כל אותן חדשים שעשה בסוכות היה מכבד את עשיו באותו דורון!

אך למרות הפחד והיראה, לא מיהר יעקב להתקדם בדרכו אל מגורי אביו, כי הוא ידע שאי אפשר להיכנס לארץ ישראל מבלי להתקדש ולהזדכך קודם לכן.

ורק כעבור שמונה עשר חודש, הרגיש יעקב אבינו שהוא ראוי, ואז המשיך במסעו לארץ ישראל. וכשהגיע, הדבר הראשון שעשה, קנה חלקת שדה בארץ ישראל.¹⁴

ושם, בחלקה שהוא קנה, הוא חש סוף סוף ברוגע. כל היראה מעשיו נגוזה ונעלמה כלא היתה.

וכתב הרמב"ן (בראשית לג, יח), וז"ל: **'בסוכות היה מתפחד מעשיו, כי**

המפגש עם עשיו הסתיים, ויעקב המשיך במסעו לעיר מגורי אביו. בדרכו חנה באיזה שהוא מקום, ושם: "ויבן לו בית"¹³ ולמקנהו עשה סוכות על כן קרא שם המקום סוכות" (בראשית לג, יז).

והנה בפסוק לא מבואר כמה זמן הוא חנה שם. אך רש"י הביא את דברי המדרש, האומר, שיעקב שהה שם 18 חודש, קיץ וחורף וקיץ.

והמקום הזה בו חנה יעקב, היה מקום חשוף לכל רוחות השמים, מקום פרוץ ללא שמירה, ולכן בכל אותם 18 חודש ארוכים עדיין לא נרגע יעקב אבינו מהיראה שחש מפני עשיו, ומכיון שכך המשיך לשלוח לו כסף ומתנות. וזה לשון המדרש (בראשית רבה, פרשה עח - א"ט): **'רבי ברכיה בשם רבי לוי אמר,**

מעין החכמה

14. וזה לשון האבן עזרא (בראשית לג, יט): 'חלקת השדה' - חלק בשדה. והזכיר זה הכתוב להודיע כי מעלה גדולה יש לארץ ישראל, ומי שיש לו בה חלק, חשוב הוא כחלק עולם הבא.

13. יונתן בן עוזיאל בתרגומו, פירש את המילים: 'ויבן לו בית', שהבית הזה המדובר כאן הוא בית מדרש, שבו יוכלו הוא ובניו לעסוק בתורה. וזה לשונו: **יובנא ליה בי מדרשא'.**

ממשיכה התורה ואומרת: "ויחן את פני העיר" (שם), וביארו במדרש (בראשית רבה, פרשה עט - אות ו) שהוא עשה שתי פעולות: א. שלח מתנות לכל האנשים המכובדים שבשכם. ב. העמיד דוכנים ומכר סחורה בזול מאוד, כדי שיהיה ריוח והנאה לאנשי שכם.

ומההנהגה הזו של יעקב למדנו לדורות: **'שאדם צריך להחזיק טובה למקום שיש לו הנאה ממנו!'**

סוכות... היתה קרובה לשעיר. ועד היותו בארץ כנען לא שקט לבו, כי אז ידע שלא יגע בו, כי אביו קרוב משם, או שיעזרוהו אנשי הארץ כי אביו נשיא אלהים בתוכם, או שזכות הארץ תצילהו!...

הכלל העולה: ששם, בחלקת השדה הקטנה הסמוכה לשכם, נח לבו של יעקב מיראתו... והשקט והשלווה הזו מילאו את לבו בהכרת הטוב לאנשי שכם.

טיהר את העיר טבריה...

ונעמד בסמוך לפתחה, והנה הוא רואה צייד שמנסה לצוד ציפורים.

ממשיך המדרש: רבי שמעון התבונן בצייד, והנה הוא הבחין שלפני כל נסיון צידה יוצאת בת קול מן השמים ומכריזה על הצלחת הנסיון: אם הבת קול מכריזה 'דימוס', היתה הציפור ניצלת. ואם הבת קול היתה מכריזה 'ספקולא' היתה הציפור נלכדת.

אמר רבי שמעון: 'ציפור אינו ניצוד מבלעדי גזירה מן השמים על אחת כמה וכמה נפש האדם, לפיכך אלך לי אל מקומי, ואם אינו נגזר מן השמים לא אמות, ואם חס ושלום נגזר לא יועיל בריחתי'.

יצא מן המערה ושמע שהתבטלה הגזירה, ומעתה הוא חופשי לנפשו. הלכו הוא ובנו לחמי טבריה ושם נתרפא בשרם.

ממשיך המדרש (בראשית רבה, פרשה עט - אות ו) ומספר: מלך רומי רדף אחר רבי שמעון בר יוחאי להורגו. ורבי שמעון נס מפניו יחד עם בנו, רבי אלעזר.

הם החלו לנוס ממקום למקום, עד שבסופו של דבר, הם החליטו שהמקום המוצלח ביותר להתחבאות בו, הוא בתוך מערה.

שלש עשרה שנה התחבאו במערה, שלש עשרה שנה קשות בהן כל מאכלם היה חרובים יבשים ללא כל לחלוחית של דבש, עד שבסיומו, העלה גופם חלודה.

ואז, החליט רבי שמעון שהגיע הזמן לצאת קצת החוצה לראות מה קורה בעולם. יצא רבי שמעון מהמערה

ולכן הם הלכו וטיהרו את שבילי העיר
טבריה מטומאת מת, ובכך עזרו
לכהנים ולשומרי הטהרה לקצר את
דרכם בדרכים...

אמר רבי שמעון לבנו: 'צריכים אנו
לעשות טובה לאנשי טבריה,
כדרך שעשה יעקב אבינו לאנשי
שכם'.

הכרת הטוב - סימפטום של צדיקים

הרגישו את הטובה שעשו עמהם, ומכיון
שכך נעשו לבעלי חובות 'להכיר
טובה', ובעל חוב ודאי פורע.

ומה שאנו רואים שישנם אנשים
שאינם פורעים את חובם, כי הם
אינם מרגישים בעלי חוב. ורק כאשר
הם חשים שאין להם דרך להתחמק,
ומצד ההכרח עליהם להכיר טובה, הם
מכירים. ולכן אנשים כאלו מכונים
'כפויי טובה', שהכרת הטוב שלהם
נובעת מתוך חיוב וכפיה!...

האבות הקדושים תמיד החזיקו טובה,¹⁵
תמיד פרעו כי הכירו טובת
זולתם להם, וה'מכיר טוב' מחזיק טוב.

כתב הגה"ק רבי ירוחם ממיר זי"ע"א (דעת
תורה, בראשית - עמוד רי), וזתו"ד:

הנה כשיעקב לקח איזה חלקת שדה,
בדמים מרובים קנה אותה, שילם
מאה קשיטה עובר לסוחר! ומה זה כל
ההנאות הרבות שהיה לו מהם?

אלא כי האיש המחזיק טובה, הוא כבר
מוצא על כל צעד וצעד טובות
מטובות שונות, הרי נמצא הוא בעיר של
ישוב, מוצא הוא לקנות לחם לאכול ובגד
ללבוש, ועוד כדומה, ולהאיש המחזיק
טובה די לו כבר בזה להיות משועבד להם.

האבות תמיד פרעו ושילמו, כי בכל
מקום, בכל דבר ודבר, תיכף

מעין החכמה

בראש ובראשונה, תודה על האוכל!

מי חושב על כך?!

ואמרו בגמרא הקדושה (ברכות נח): 'כמה
גיעות יגע אדם הראשון עד שמצא
פת לאכול: חרש, זרע, קצר, עמר, דש, זרה,
ברר, טחן, הרקיד, לש ואפה. ואנחנו
משכימים ומוצאים כל אלו מתוקנים לפנינו!'

15. בשיחה שמסר הגה"צ הרב יעקב גלינסקי
זי"ע"א (והגדת, בראשית - עמוד 22), אמר כך:

יעקב אבינו, באחרית ימיו, מוקף בבניו,
שבטי"ה, בכבוד והערצה, נושא
תודה לה'. על מה? "האלהי"ם הרועה אותי
מעודי עד היום הזה" (בראשית מח, טו).

'הרועה' - הדואג למרעה. והוא ה' שזן אותי.

במערה, ואף על פי כן מפני איזה טובה שהיא כבר מצאו עצמן מחוייבים ומשועבדים לכל העיר!...

הכלל העולה: צריכים להכיר טובה כדרך שהיו אבותינו מכירים! ונרחיב עוד...

בזה נבין היטב ענין 'מפני תיקון העולם' התופס מקום גדול כל כך בדברי חז"ל, כי חוב הוא על כל אדם להיות תמיד מחזיק טובת העולם עליו, כי לולא הם איך היה חי לבדו?

הרי רבי שמעון בן יוחאי ובנו, היו אנשים שהיו חיים גם

עיקר הקורבה - ההודאה

וקודם קריאת שמע של שחרית, בברכת 'אהבת עולם', אנו אומרים: 'וקירבתנו מלכנו לשמך הגדול באהבה - להודות לך ולייחדך ליראה ולאהבה את שמך'.

וכתב הגאון רבי ירחמיאל רפאל שאול מילר זיע"א,¹⁶ וזתו"ד: הרי מבואר שהקרבה והחיבור (אהבה) לה' מוגדר כאן ב'להודות לך - ולייחדך'. וביאור הדברים:

מצות עשה מן התורה לקרוא בכל יום פעמיים קריאת שמע, פעם אחת בשחרית ופעם אחת בערבית. ואנשי כנסת הגדולה תיקנו לברך קודם קריאת שמע שתי ברכות.

בשחר מברכים ברכת 'יוצר אור' וברכת 'אהבת עולם', ובערב מברכים ברכת 'מעריב ערבים' וברכת 'אהבת עולם'.

מעין החכמה

לפני, כמה גלוסקאות הביא לפני, וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי! (ברכות נח.).

הלא לכן תיקנו לנו לברך 'יוצר אור', להרגיש שהשמש זורחת עבורי, ועלי להודות עליה. 'רוקע הארץ על המים', כדי שאני אעמוד על קרקע מוצקה -

'כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי!'

16. הובאו דבריו בספר מזמור לתודה (עמוד 279) לגאון רבי דניאל יעקב טרביס.

כבר חשבו ומצאו ש-42 אנשים עבדו עבור הלחם שלי -

ומי מדבר על השמש שזרחה, והגשמים שירדו, והאדמה שנתנה לשדה, ועל הטרקטור שפילח רגביה, ובית החרושת שיצר אותו, והאנשים שעובדים בו -

הלא הכל בכלל: 'חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם' (סנהדרין לו.).

הכל בכלל 'אורח טוב מהו אומר, כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי. כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא

ואם כך על טובה אחת, כמה צריך יהודות להקב"ה, שמטיב עמנו תמיד, בכל עת ובכל רגע, 'כי באור פניך נתת לנו ה' אלהינו, תורה וחיים, אהבה וחסד, צדקה ורחמים, ברכה ושלוש. וטוב בעיניך לברכנו'...

וכאשר יהודי זוכה ומרגיש שכל מה שהקב"ה נותן לו זה חסד ומתנת חנם, אזי מתגלה בלבו רגש פנימי של הודאה והכרת הטוב. ורגשות אלו - הוא המצב האמיתי של התייחסות האדם לבוראו. וכאשר הנברא מבטל את גופו לבורא גופו, וכן מחבר נשמתו לבורא נשמתו - היא היא מציאות של חיבור.

מה שאין כן כשאינו מכיר טובה, ואדרבה מרגיש שמגיע לו, ואני ואפסי עוד, אם כן מרגיש מלכות עצמו ואינו מתבטל לבוראו, ובזה בונה כותל החוצץ בינו לבין בוראו, ומתרחק ממנו.

נמצא שהיקרבתנו מלכנו לשמך הגדול היא תוצאה ישירה מהילהודות לך'.

ונוסיף עוד...

כל אדם תופס את המציאות שסביבו לפי רגשות לבו. וגם בנושא ה'קבלה' זה כך.

אדם שמרגיש בלבו שהכל מגיע לו, וחייבים לתת לו - אז כשהוא מקבל דבר מסויים מהזולת, הוא לא מתפעל, וחושב לעצמו 'מה הוא עשה, בסך הכל הביא לי מה שמגיע לי, וממילא הוא לא מרגיש צורך להודות, וגם אם הוא יודה זה יהיה מהשפה ולחוץ.

אך, אדם שמאיר בו האור האלקי, אזי הוא מרגיש 'לא מגיע לי כלום', לא מגיע לי שאשתי וילדי יתנו לי כלום, לא מגיע לי שההורים שלי יעזרו לי, לא מגיע לי שהחברים והסובבים אותי יעניקו לי, וממילא כאשר הזולת, ואפילו הקרובים אליו ביותר, כגון: אשתו - מעניקים לו משהו, לבו מתמלא ברגשי תודה, והרגשות עולים וצפים, ואמירת התודה בוקעת מהפה במנגינה מיוחדת, נעימה ומתוקה...

והכרת הטוב זו מעלתם המיוחדת של עם ישראל!

אין גבול להכרת הטוב

בארצו... דור שלישי יבוא להם בקהל ה'" (דברים כג, ח-ט).

ציווי זה פלא גדול. להכיר טובתם של מצריים! על מה? על עבודת הפרך, שחיתת הבנים, שיקוע בנים

בשיחה שמסר הגה"צ הרב אליהו אליעזר דסלר זיע"א, אמר כך (מכתב מאליהו, חלק ה - עמוד 79):

אחד מהציוויים שנצטוונו הוא הציווי: "לא תתעב מצרי כי גר היית

למדנו: עד היכן מגיעה חובת הכרת הטוב.

ממשיך הרב דסלר וכותב: ודבר זה הוא נחמתנו בעוניינו, ותקותנו הגדולה. שהרי, כידוע, גם הקב"ה מקיים את התורה שנתן לנו.

ואם בתוך האכזריות הנוראה של המצרים מצא הקב"ה טוב, וציוה אותנו להכיר טובה! כמה וכמה טוב הוא מוצא בכל יהודי ויהודי, ומכיר לו טובה על כך!

כמה הכרת הטוב חש הקב"ה לכל יהודי ויהודי על כל רצון, מחשבה, דיבור ומעשה, שהוא עושה למענו!

'אשרינו' מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה מאוד ירושתנו!

ונחזור לשאלה הראשונה ששאלנו: מה הפירוש 'כשתראה עניים נשדדים ואביונים נאנקים'. וכי עד עתה לא ראינו דבר כזה? והלא העולם ומלואו מלא עוולה וכחש?

בבנין, זריקתם למים, תבן לא ינתן לכם ומתכונת לבנים תתנו, וכשבאו לשדות לקושש קש היו המצרים מכים אותם באכזריות (מדרש רבי תנחומא, וארא - אות 1). לאלו חייבים להכיר טובה?

ולמי? לכפויי טובה אלו, שהחיה אותם, יוסף ברעב והעשירים למכביר, והתכבדו בביאת יעקב והשבטים (שהרי אלמלא השבועה לא היו מניחים אפילו להוציא גופתו של יעקב ממצרים וברכת יעקב עד היום מונעת מהם את הצורך לגשמים), ונגד בני יעקב ויוסף התאכזרו כל כך? הרי אין לך כפויי טובה יותר מאלו!

אלא שהתורה ריחמה עליהם משום אותן השנים 'שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק' (רש"י - דברים כג, ח). ומפשטות הכתוב משמע שמחוייבים אנו להכיר טובה למצריים על כל השנים שגרנו על אדמתם אף שחיי צער היו, כי סוף סוף 'גר היית בארצו'. וכל האכזריות אינה מכבה טובה זו!

זיכוך אחר זיכוך...

הנה כחלק בלתי נפרד מהגאולה השלימה בביאת המשיח מצינו בחז"ל את ענין חבלי משיח, צרות רבות וגזירות קשות העתידות לבוא

כאשר הסתיימה השואה הנוראה, נשא האדמו"ר מסלונים זיע"א דרשה (נתיבות שלום - קונטרס ההרוגה עליך, עמוד סח), ובתוכה אמר כך:

הזיכוך הקשה על ידי כל היסורים והצרות של חבלי המשיח... (עכ"ל).

ויותר מזה, מכיון שכשיבוא המשיח ניוולד מחדש, ונהפך להיות מציאות אחרת, מציאות חדשה, לכן בתקופה האחרונה הסמוכה למשיח, תרקב כל המציאות הישנה ותהפך לאין, ומהאין יולד יש חדש!

וכמו שנאמר: "כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב" (דברים לב, לו), וביארו המפרשים, שסמוך לתקופת המשיח כל הרגשות הקדושים והחיוביים יעלמו מהלבבות, ובמקומם יתגלו רגשות של מרירות ולחץ.

וכל בני האדם יכספו וישתוקקו לרגשות קדושים, ולא ישיגו. ומכיון שכך, כל בני האדם יהיו 'עניים' 'ואביונים' ביחס לרגשות הללו, ואז יבוא המשיח!

על ישראל קודם ביאת המשיח. כמו שאמרו (סנהדרין צח.): אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר חכה לו.

ובזהוהר הקדוש (בלק דף ריב ע"ב) איתא הלשון על דורו של משיח שיהיה אז עקתא בתר עקתא (צרה אחרי צרה).

ולהבין את המשמעות של חבלי משיח הקודמים לגאולה, יש לבאר בפשטות כדי שיזדככו ויתכשרו לעתיד המצפה להם.

כל הבריאה מצפה לתיקון הגמור כמעט ששת אלפים שנה, שיבוא מלך המשיח וכל הבריאה תתהפך לטוב, וכל הברואים ירצו רק את הטוב ולא יתאוו כלל לרע, ויזכו להיות כאדם הראשון קודם החטא, שהוא שיא המדרגה שילוד אשה מסוגל להתעלות אליה.

ובכדי שישאל יהיו ראויים למדרגה הזו, צריכים הם לעבור את

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מרגיש מלכות עצמו ואינו מתבטל לבוראו,
ובזה בונה כותל החוץ בינו לבין בוראו,
 ומתרחק ממנו. רחמנא ליצלן.

ד. הקב"ה ציוה אותנו להכיר טובה למצרים על
 כך 'שאירחו' אותנו בתקופת גלות מצרים.
 ולמרות שהמצרים העבידו אותנו בפרך, ועשו
 לנו צרות צרורות, אף על פי כן, **כל האכזריות**
של המצרים אינה מכבה טובה זו!

למדנו: עד היכן מגיעה חובת הכרת הטוב.
ודבר זה הוא נחמתנו בעוניינו, ותקותנו
 הגדולה. שהרי, כידוע, גם הקב"ה
 מקיים את התורה שנתן לנו.

ואם בתוך האכזריות הנוראה של המצרים
 מצא הקב"ה טוב, וציוה אותנו להכיר
 טובה! **כמה וכמה טוב הוא מוצא בכל יהודי**
ויהודי, ומכיר לו טובה על כך!

כמה הכרת הטוב חש הקב"ה לכל יהודי ויהודי
 על כל רצון, מחשבה, דיבור ומעשה,
 שהוא עושה למענו!

'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה
יפה מאוד ירושתנו!'

א. הקב"ה ברא את כל הבריאה כולה כדי
 שיתגלה כבודו יתברך מהבריאה. ועיקר
 כבודו יתברך מתגלה בזכות לומדי התורה,
ולכן כאשר לומד תורה נכנע באישיותו לאדם
הרחוק מן התורה, הרי הוא הופך את כל כוונת
הבורא בבריאה, ועונשו גדול, רחמנא ליצלן.

ב. אדם חייב להכיר טובה לכל מי שמטיב
 עמו, להוריו, לאשתו, לילדיו ולכל
 הסובבים אותו. **האדם חייב לדעת, כי אף**
אחד לא חייב לו כלום, ומי שבכל זאת מטיב
עמו עושה זאת מרצונו. ולכן לבו צריך
 להתמלאות ברגשי תודה, ברגשות שיעלו
 ויצופו, ויגרמו לאמירת התודה שתיבקע
 מהפה במנגינה מיוחדת, נעימה ומתוקה...

הכרת הטוב זו מעלתם המיוחדת של עם ישראל!
ג. ועל ידי כך שהוא מכיר טובה למטיבים אתו,
 הוא יזכה להתעלות ולהכיר טובה להקב"ה
 המטיב עמו תמיד, בכל עת ובכל רגע, **ועל ידי**
כך הוא יזכה לדביקות אמיתית בבורא עולם!

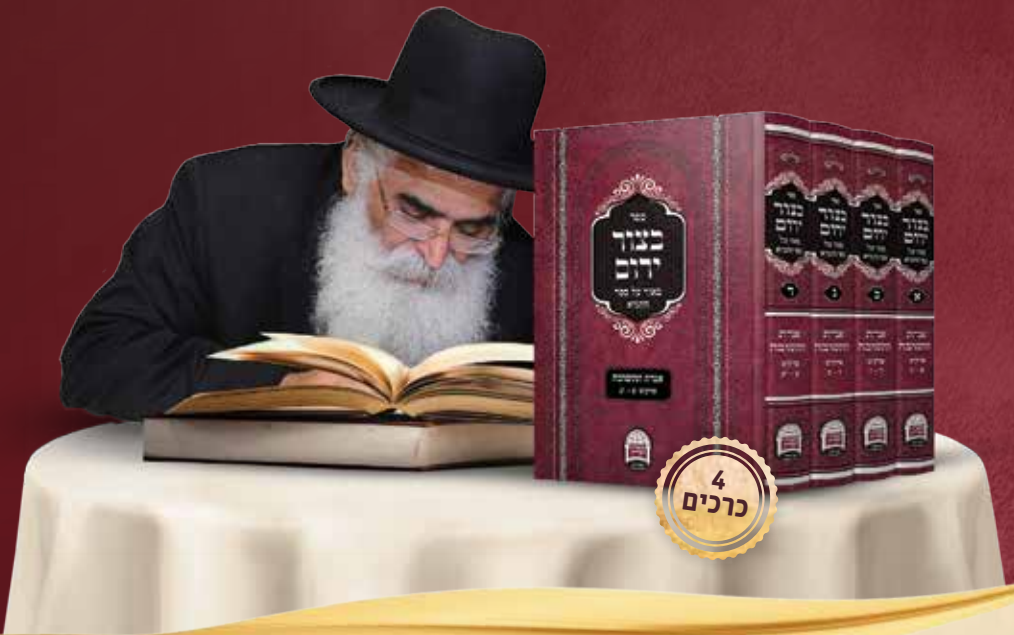
מה שאין כן כשאינו מכיר טובה, ואדרבה
 מרגיש שמגיע לו, ואני ואפסי עוד, אם כן

המשנה

בצור ירום אגרת התשובה

בסייעתא דשמיא זכיננו לקיים את צוואתו של אבינו
מו"ר הרב ירום מיכאל אברג'ל זיע"א
שבקש מבנו וממשיך דרכו מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א:
"להאדיר את ספרי בצור ירום על אגרת התשובה ל-4 כרכים"

סניף דרום: רח' הקציר 666 נתיבות
סניף צפון: רח' המגינים 6 קרית אתא
www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

התניא היומי עם הרב ירום

לכבוד י"ט כסלו מצטרפים לרבבות הלומדים

שיעורי לימוד יומיים
מתוך ב'צור ירום' על התניא
לא בא כבושם הזה!

- 10 דקות לימוד יומי מרתק
- לכל יהודי - בכל רמה רוחנית
- מסקנות מעשיות בכל יום
- חוברת חודשית - עד הבית
- 26 ₪ לחודש בלבד!

08-37-40-200

פּהרֵב יוֹרֵם זִיע"א

ביטוח חיים

ברכת התניא והפצת הפעיינות

הזוכים מתברכים בסיום כל שיעורי תורה דרבים
ונעשים שותפים בהפצת תורת החסידות בארץ ובעולם

לפרטים נוספים *2910

שעזורי השבוע

מפי הר"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

LIVE

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

השיעור
השבועי

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

השיעור
השבועי

**לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה
יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ**

www.hameir-laarets.org.il
* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת וישלה

יט' כסלו התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:39	17:07	16:17	באר שבע
17:37	17:06	16:16	תל אביב
17:34	17:03	16:13	חיפה
17:53	17:20	16:13	אילת
17:42	17:10	16:20	ירושלים
		16:00	ירושלים 40 דק'

מסירות א"ל הרב

מפי קדשו של אטור זיע"א

לא טוב שח"ו יש דעיכה במידת השמחה, זה סימפטום לא טוב לנשמה האלקית, זה ירידה בחמצן, צריך לדאוג תמיד שהחמצן בדם יהיה מלא, וזה ע"י עבודת השמחה. אבל כדי שיהיה מקום לשמחה, האדם צריך להגיע לביטול מוחלט לה', כל עוד שה'אני' מורגש לעולם השמחה לא תכנס. העבודה של השמחה זה הביטול, לכן חכמה זה ביטול, בינה זה שמחה, כשיש לאדם את הביטול האמיתי לה', תיכף ומיד אחרי זה באה השמחה.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכזית דיסקונט,
- סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'